

*Z. JIRÁSKOV
HRONOV*

PONDĚLÍ 4. 8. 2003

KLOTOVÉ RUKÁVY NEMÁM

ALEXANDRU GREGAROVÍ neřekne na Hronově nikdo jinak než Saša. V sobotu dostal Cenu ministerstva kultury za činnost v neprofesionálním divadle, jež se uděluje jednou za rok a je ohodnocena i „jistou“ finanční částkou (v minulých letech byli jejími nositeli Josef Brůček nebo Karel Šefrna). Na jevišti Jiráskova divadla mu ji předal ministr kultury Pavel Dostál. Prohlásil o něm, že Saša je nejen skvělý divadelník, ale také vynikající státní úředník.

Co to znamená být vynikající státní úředník?

Jednak nejsem státní úředník, na tom trvám, nemám klotové rukávy. Jsem samosprávný úředník. Nedělám státní správu, ale raději jsem přestoupil do městských struktur. Je to daleko bohatší a můžu říci kreativnější, protože v takové práci si můžu různé věci vymyslet.

Jak vypadá den takového samosprávného úředníka?

Profesí jsem se stal kulturním účetním na Magistrátu Hradce Králové. To vyžaduje jakési takové zkoumání stavu – nemyslím kultury, ale konkrétních

věcí kolem kultury. Například jestli Klicperovo divadlo má dostatek peněz, nebo ne. A má-li nedostatek, proč má nedostatek. A obhajovat to, aby mohlo dostat víc peněz. A navrhnout zastupitelům, že pokud město nedá potřebné peníze, tak ať třeba místo toho zřídí divadlo jednoho herce, nebo místo filharmonie komorní kvartet. To má spoustu souvislostí s určitou tradicí i duchovním klimatem toho místa. Je to velmi křehká věc, člověk se pohybuje často na hraně bytí a nebytí určitých věcí a jevů. A někdy nemůže nic dělat, i když by chtěl. Takže na jednu stranu je to práce ekonomicko-analytická a na druhou řečneme kulturně programová. Můj odbor má za úkol srozumitelně a rozumně zformulovat, proč to či ono a zda ano nebo ne. Tak to je má práce.

Jste spojen také s off festivalem Festivalu regionů v Hradci Králové, který jako jeden z mála u nás rovnocenně propojuje amatérské divadelníky s profesionálními. Co byste nám o tomto festivalu řekli?

Festival evropských regionů bude mít, stejně jako hradecký jazzový festival příští rok desáté výročí. Hradec je dnes takovým městem festivalů. Vedle nich totiž vznikla za těch deset let řada dalších, z divadelních například Entrée k Tanci a taky právě Open Air. Ten vznikl někdy kolem pátého ročníku festivalu regionů. Tehdy měl ředitel Klicperova divadla Ladislav Zeman takovou představu rozvinout hradecké divadelní aktivity až na úroveň Avignonu. To se sice nikdy nemůže povést, ale když jsme se o tom někdy v zimě bavili, tak jsme došli k tomu, že by v Hradci mohl být v průběhu festivalu takový pouliční „off“ plný různých divadelníků, kteří do Hradce přijedou, zahrají kdekoli na ulicích, a přitáhnou tak další divadelníky. O to Zemanovi šlo, ale nevěřil, že bych to dokázal. Tak jsme se vsadili. Já s mojí ženou jsme oslovili spoustu amatérských i profesionálních divadelníků, ptali se všude možné kudy na to. A před čtyřmi lety jsme za určitých podmínek, protože na to není moc peněz, pozvali do Hradce několik souborů. Celý ten Oper Air děláme maximálně do 200 000 Kč s tím, že jsou především nesmírně vstřícné soubory. My jim zaplatíme ubytování na dobu, kdy tam potřebují být, dostanou last minute lístky na oficiální program, takže můžou „být u toho“, a některým zaplatíme příspěvek na dopravu, na kterém se domluvíme, aby to nehráli všechno na své náklady. Neplatíme honoráře, to nemůžeme. A k mému překvapení a potěšení to nevadí i některým profesionálním souborům. Všichni ty podmínky přijali a my během dvou měsíců dali dohromady první ročník Openu. Sázkou se Zemanem jsem vyhrál a tak vznikl Open Air festival, který je každým rokem mohutnější.

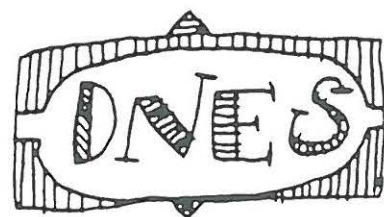
Jaké máte s Open Air zkušenosti?

Mělo to úžasný vliv na domácí publikum. Představení oficiálního festivalu jsou vesměs vyprodaná, kapacita sálů je omezená. Když letos někdo chtěl jít na Girardotovu, neměl šanci, protože je tam 400 sedadel a víc se

Jsou různí lidé za scénou, pod ní i nad ní, kteří spolu táhnou a strkají tu Thespidovu káru. I když tuto svou úlohu ztělesňují velmi naturalisticky, kostýmování v obyčejném civilu nebo modrých blůzách, hrají svou důležitou roli při vzniku divadelní hry. Pročež i oni budtež oslaveni.

Karel Čapek

Od 9:00 do 13:00 hod.
Semináře a dílny

14:00 hod. Malý sál Jiráskova divadla
Problémový klub

14:00, 19:30 hod. Sál Josefa Čapka
Rádobydivadlo Klapý
FAJDRARICIE

16:30, 19:30 hod. Jiráskovo divadlo
Společnost Dr. Krásky Praha
MACBETH 2003

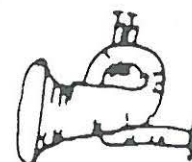
16:30, 22:00 hod. Sokolovna
Černí šviháci Kostelec nad Orlicí
AMATÉŘI

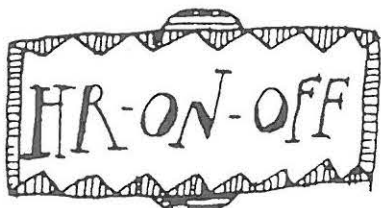
POZOR! PŘIDANÉ PŘEDSTAVENÍ!

18:15 hod. park A. Jiráska
Ústař Brno
VOICEBAND

14:00, 17:00 hod. park A. Jiráska
Ukázka sokolnického výcviku

20:00 hod. Park A. Jiráska
Koncert rockové skupiny z Broumova

Stalo se těsně před začátkem odpoledního představení plzeňského Strípku. Na jevišti před zataženou oponou stál malý kluk. Diváci čekající na pohádku netrpělivě zatleskali. Chlapec se rozzářil, zatančil krátký dupák a na oplátku zatleskal divákům. Ti se zasmáli. Kluk roztáhl úsměv přes celý obličej, rozpažil ruce a nadšením poskočil. Nohy ho samovolně donesly až do středu jeviště. Tam ho zachytilo světlo reflektoru. Klidně, suverénně a hlavně s obrovskou vnitřní radostí a uspokojením pokračoval budoucí divadelník v tanci. Opojen úspěchem tančil by snad do rána. Maminka ho však z jeviště sundala a představení mohlo

začít. Pro mnohé se však to hlavní na Hronově už událo. Divadlo jako rituál radosti, vnitřní i vnější nekontrolovanosti, krásy samotného bytí. Bytí v tu chvíli, bytí na tomto místě, bytí ve vesmíru. Radost ze života, jakou takto nedokáže projevovat žádný divadelník, ať amatér nebo profesionál. Všichni se kontrolujeme, všichni projektujeme do jakéhokoli pohybu či hnutí brvy stav vlastní mysli, kterou od narození čas neúprosně brousí do tvarů zvaných civilizovanost. Nebýt jí, byli bychom možná stále jeskyními lidmi. Bytí jimi byli bychom ale možná v ráji, jako byl v ráji onen chlapec. Snad jen účastníci extatických tanců během rituálů přírodních národů se mohou v určitých okamžicích naprostého sebeuvolnění přiblížit stavu malého Adámka Koláře. Ano - ADAM! Jsou mu dva roky, je z Police a s rodiči právě odjížděl na dovolenou. Závídel jsem mu. Ne tu dovolenou, ale jeho stav blaženosti. Na několik vteřin se z něj stal svatý, na několik vteřin dosáhl božího osvícení. Pro mnohé - také pro mne - nezapomenutelný divadelní zážitek. Butó konečně dorazilo do Hronova!

Vladimír Hulec

Dokončení ze str. 1

tam nedostane. Ti ostatní a dokonce i lidi, kteří dneska do divadla chodit nechtějí nebo nemusejí, protože nejsou úplně milovníci představení třeba ve finštině a oželí i představení Činoherního klubu, protože jim to divadlo tolik nefuká, tedy často normální „nedivadelní“ publikum, matky s kočárky, děti na kolech, se sjíždějí do města. Hrajeme hodně pro děti a mládež, hrajeme v otevřených atriích, pod širým nebem, je tam i něco k pití a má to úžasnou atmosféru. Za ty čtyři roky to vyrostlo do obrovského ohlasu a zájmu - šedesát pět letošních představení vidělo kolem patnácti tisíc lidí. To je téměř stejný počet jako diváků oficiálního programu. Peníze nese město, není jich tolik, ale úžasně se to líbí. Přijíždí už i tzv. baťůčkářský národ, jaký jezdí třeba do Karlových Varů na filmový festival. Zkrátka už to funguje. Tímto zvů všechny zde přítomné divadelníky, kteří jsou schopni vystoupit pod širým nebem s minimálními technickými požadavky, i všechny diváky na konec června do Hradce Králové.

Vy jste ale nejen úředník a organizátor, ale hlavně amatérský divadelník - režisér a herec.

Já jsem začínal v České Třebové, odkud pocházím. Tam, jsem hrál dlouhá léta, dokonce vedl i vlastní soubor. Druhá fáze je spojena s Ústím nad Orlicí se souborem Vicena a pak jsem v roce 95 přišel do Hradce Králové na magistrát a Pepa Tejkl mě zapojil do Jeslíček. Rok jsem dokonce vedl patnáctileté holčičky. Naše Svatební košile objela kdejaký amatérský festival včetně Loutkářské Chrudimi a Hronova. Později jsem se domluvil s Rudolfem Faltejskem, kterému letos bude už jednasedmdesát let, že spolu budeme hrát. Z toho vznikl Senior klub Jeslíčky a inscenace hry Aldo Nicolaje Tři na lavičce, jež se dostala taky až na Hronov. Ale to všechno by bylo na dlouhé povídání...

Co pro vás znamená Jiráskův Hronov?

Velká životní láska, sentiment a nostalgie. Dřív to bylo setkání se spoustou lidí, které jsem objevoval a třeba se s nimi i přel, dnes je to především relaxace. Třebaže byl Hronov zvenku vždy dosti konzervativní, tak zevnitř, ti lidé, co se sem sjeli, byli ve všech dobách úžasný. Byli svobodní. Vedle toho je pro mě Hronov spjatý s obrovskými divadelními zážitky - všechna představení, která tady uvedl Franta Zborník, Bednárik, to byly jahody na divadelním dortu mého života.

Kolik je vám let?

Na podzim mi bude šedesát. Ještě chvíli vydržím.

A to vás divadlo stále baví?

Kdo tvrdí, že divadlo by mohlo umřít, snad nikdy nebyl v divadle. Divadlo je to nejživější setkání lidí, jaké si dovedu představit. Divadlo je pro mne vším, o čem jsem teď mluvil. Vedle toho mi umožňuje mít každý den nádherné představy. Jakoukoli situaci v životě vnímá okem divadla. Někdy tu představu realizuju, jindy si jen tak sním.

Vladimír Hulec

ADRESÁŘ AMATÉRSKÉHO DIVADLA V ČESKÉ REPUBLICE

Když před více než rokem vyšel Adresář amatérského divadla v České republice, stala se v zápětí tato modrá a netenka publikace nepostradatelnou pomůckou jak pro samotné divadelníky či pořadatele divadelních přehlídek, tak i pro mnohé pracovníky kulturních zařízení v celé republice.

Uvědomujeme si, že od doby vydání adresáře u souborů i u jednotlivců, kteří jsou v adresáři prezentováni mohlo dojít k četným změnám v adresách či telefonních spojeních. Mnohé soubory uvedly do provozu své internetové prezentace, nebo změnilo místo svého působení. Stejně tak jistě vzniklo nemálo nových divadelních seskupení, která by chtěla být v adresáři uvedena. Jsme proto připraveni realizovat aktualizaci.

Vydání nového adresáře v tištěné podobě je věc v dohledné době z mnoha důvodů nerealizovatelná. Pracovníci zabývající se sběrem dat pro adresář stále evidují i v tuto chvíli docházející vyplněné formuláře, ze kterých se bude postupně připravovat aktualizace digitální podoby adresáře. Ta je ve formě přiložené diskety součástí každého výtisku. Pro majitele Adresáře, kteří zaslali na adresu redakce tzv. Inovační kupon, bude po provedení aktualizace adresáře zdarma inovována celá digitální databáze kontaktů.

Abychom mohli data aktualizovat, potřebujeme od souborů i od jednotlivců, kteří mají zájem o zařazení do adresáře, aby na naši adresu zaslali vyplněný formulář, který je přílohou d'ARTAMana č. 3/2003 a také je k dispozici u stánků s odbornou literaturou před Jiráskovým divadlem, stejně jako Adresář amatérského divadla v ČR.

Jaroslav Kodeš: Děvčata aneb Krvavá suita Divadelní spolek Tyl Rakovník

PROBLÉM AUTORSKÝ

Mohl bych o této rakovnické inscenaci, poté co jsem ji viděl po druhé, napsat velmi, velmi dlouhý článek. Skoro bych řekl studii. Je mně stejně sympatická svou scénickou podobou. Má jistý řád, pevný půdorys, atraktivitu, která vyplývá z efektu prostředí a především: má herečky, z nichž sálá energie, odvaha, schopnost existovat na jevišti i nesporná obratnost, dovednost. A přesto, či dokonce právě proto, že oceňuji tyto sympatické rysy, mne tato inscenace dráždí a nezapírám, že chvílemi dokonce až rozčiluje. A je to – jak naznačuje název – problém výlučně autorský. Základní situace je potencionálně nabita dramatickostí a mohla by za jistých okolností vyrůst až k tragickým rozměrům. Jenže: na to aby se toto vzepětí dostavilo, chyběly možná zkušnosti, možná čas, možná energie – či čert ví co. Přitom i tohle autorské snažení a usilování je mně sympatické. Ale právě jen tou výchozí situací. Neboť její další rozvinutí v milostně-profesionální příběh je jen jakousi kosturou, schématem, za nímž není vášnivý, posedlé zázemí. Skoro bych chtěl napsat běsy, protože ta situace volá po čemsi divokém, nezvladatelném, iracionálním, nevědomém a přitom naprosto cíleném, co vede k činům, jež nelze vzít zpět a které ničí ty, kdo je stvořili. Ale nic z toho se nekoná. Zůstávají jen věty – někdy šustící neživotným papírem – jež se tímto směrem nevzpínají. Spíše naopak: jakoby všechnu tu vášň a posedlost proměnily tu v lehké dojemné dívčí románek, tu zase v mírně larmoyantní melodram. I když mě tyto vlastnosti textu vadí a štvou, tak znovu přiznávám své sympatie. Tentokrát k tomu autorskému záměru, jenž vyrůstá z vůle a touhy dát hercům – správně v tomto případě herečkám – šanci hrát; a dokonce hrát o něčem. A to je pro mne v každém případě záležitost cenná, která se vynořuje ze samé podstaty amatérství, jeho šancí a možností.

Jan Čisář

DĚVČATA BEZ DOMU (PÁR POZNÁMEK K TOMU...)

Nuž tedy ano. Je dozpíváno. A dotančeno. Dům Doni Bernardy dostal zcela nové jméno. Skok plavmo k současnosti. Děvčata hrají živě. Toť důvod ku radosti i k útěšnému pohledění. Vše správně sedí. Jen co by mělo zde být, tu tak trochu není.

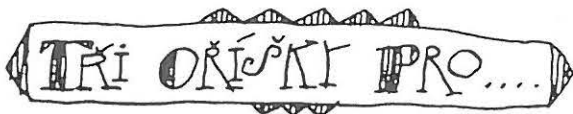
Téma touhy jakoby zmenšilo se, kolmo k ose se vlastně smrskává ta suita krvavá. Kde hledat onu krev a kde jsou vášně? Vždyť v této šatně ani smrt nevypadá strašně. Vím, vím - to přece nechce být Lorca, půda rozžhavená a horká. Spíš vidím příběh z barevného dívčího magazínu. TV obrazovku, která nepropustí špínu, až k nám do bytu. Něco chybí tu. Ten rozměr, vesmír, hlubina. Tam kde se všechno počíná. Ta síla zřídla, dechu, poezie a lhostejno je kde se právě žije. Zda v Katalánsku nebo v Rakovníku. Srdce je srdce a v dýce poznáš dýku. Nic méně, nic více. Děvčata tančí, své cíle míjejíce.

I pravděpodobnosti hrana je trochu chtěně hraná. Místo úzkosti spíše oči králíčka z plyše. Lyrizuje se lyrické. A uhlazuje tragické. Odkud jen do šatny sem spadlo ono "poetické prostěradlo" na závěr rudé svíceně? Vím, vím, růže je růže, co je mi po jméně. Šťastně se zmateně. Čím nahradit verše ztracené? Umenšené téma? Vždyť ani divadlo to takto snadné nemá jak bylo nabídnuto. Je dozpíváno. Co chytí? Tvar pasuje. Nikde netrčí dráty. Výsledek ladně sklouben. Ne majzlíky a dláty. Elegančně a plasticky. Pro tento večer. Navždycky.

Já si však nakonec neodpustím úpěnlivé optání. (A vím, že přízeň Jaroslava Kodeše si tímto odháním.) Proč jste jim místo virtuálních "DĚVČAT" skutečný "DŮM DONI BERNARDY" nedali?

Jedno vím jistě. Ty holky by to uhrály...

Radovan Lípous

autora a režiséra
Jaroslava Kodeše

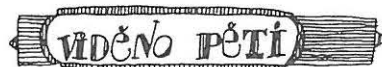
Mimo režie máte na svědomí i text. Jak se vám psalo pro samé ženské? Nepovídaly vám do toho víc než je zdrávo?

Povídaly, povídaly, povídaly moc. Ale já jsem chtěl, aby povídaly. Na druhou stranu mě i respektovaly a bylo to vzájemné. Já jsem vždycky něco napsal a ony k tomu přinesly nějaké připomínky. Ty jsem většinou přijal a text zase předělal.

A jak se vám pracovalo s čistě dámským souborem?

Řeknu vám, na jednu stranu je to perfektní, protože ty ženské, když jsou samy mezi sebou, tak se více ote-

Dokončení na str. 4

Děvčata aneb Krvavá suita

František Klaška
Pohledná šestice dívek kultivovaně odehrála opakovaně své problémy, pro diváka bez většího vzruchu, s velmi dobrým pohybem – tancem.

Linda Kotisová
Představení vidím již potřetí a stále je pro mě zajímavé. Avšak na Hronově se mi zdálo trochu unavené. I přesto oceňuji skvělé herecké výkony.

Petr Vojkůvka

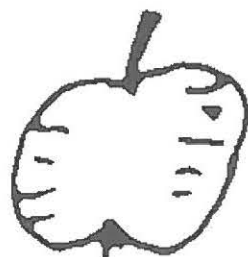
Mně uvěřitelný příběh dobře převedený do baletního divadla. Dialogy mohly být rychlejší. Scéna, kostýmy výrazné, funkční a dobře řešené. Více napětí a erotického dusna pod kůží by neškodilo.

Marie Poesová
Krásné ženy, nádherná muzika, dobrá choreografie, zajímavé kostýmy. Ale zásadní otázka, Jardo Kodeši, která stále trvá je, proč a o čem to hraje?

Jakub Schejbal

Mimo děvčat mě v Děvčatech nic moc nezaujalo. Možná je mi téma příliš vzdálené. Smrt v závěru mi připadla přehnaná vzhledem k průběhu předchozího děje a jeho logice

Kouzelný mlejn

Roman Štabrňák

Co se týče představení „Kouzelný mlejn“, říkám upřímně, že jsem váhal, zda na něj mám jít. Nějak na mne dopadla tíha minulých dnů a byl jsem dosti unavený. Musím říci, že toto představení mi velmi zvedlo náladu, výborně jsem se bavil a zároveň si odpočinul. Byli jsme svědky překvapivých i známých situací, které byly velmi pěkně zpracované. Po dlouhé době jsem tedy viděl zajímavou a dobře humorně zpracovanou práci s loutkou.

Sandra Kotisová

Kouzelný mlejn je krásné, vtipné a milé představení, které mě bavilo od začátku do konce. Velice se mi líbil herecký projev v situacích, loutky, scéna i hudba.

Petr Vojkůvka

Kouzelný mlejn radosti a lásky, umlejte s radostí a láskou, mohl by mlejt celý den. Živé, rozkošné, nápadité, vtipné. Vynikající scéna, kostýmy, loutky, hudba. Necht' vám, přátelé, vydrží takovej mlejn nápadů na hodně dlouho.

Adéla Kasalická

Krásná scéna, příjemné písničky a dovedná práce s loutkou. Bavila jsem se od začátku do konce a najednou ani smrt nebyla tak tragická.

Marie Poesová

Hezké, příjemné, vkusné představení zahrané s humorem a espretem. Skvělá muzika, herectví, které nás strhne, bavíme se od začátku do konce. Drobný dramaturgický otázník mám ke gradaci a dále pohádky o pracovitém mlynáři.

Dokončení ze str. 3

vřou. Na ty prsa a zadky jsem si nějak zvykl, ale na ty emoce jsem si kolikrát zvyknout nedokázal. Najednou se objeví pláč a já nevím proč nebo se zase všechny smějí. A když přijdou na zkoušku, musí si všechno vypovědět a pak teprve jsou schopné se soustředit, něco dělat. Je to prostě něco jiného.

Co připravujete dalšího?

Já už jsem udělal jednu inscenaci v Libochovicích, ve spřáteleném spolku. Tam jsme dělali Naše furianty a jistě se s nimi brzy na nějaké přehlídce ukážeme. A co dál? U mě je to tak, že vždycky dlouho nevím, různě koukám a čtu až něco přijde. V tuto chvíli nevím.

Simona Bezoušková

Ivana Faitlová: Kouzelný mlejn Strípek Plzeň

KOUZLO UPŘÍMNOSTI, HRAVOSTI I ANIMACE

Jevištní koláže i jarmareční inspirace jistě nejsou žádným převratným a omračujícím objevem – co je ovšem v divadle objev, podle skeptiků tu vše už bylo – a přece jsou tyto postupy diváky i inscenačně vděčné a pokud jsou použity z upřímné potřeby, neboť se v tu chvíli jeví nezbytné, jsou na svém místě. Brecht kdysi poznamenal, že nemáme-li pro diváky ke sdělení pravdu novou, musíme nezbytně tu starou říci nově.

25 let činnosti divadla STRÍPEK - jeho nesporné výsledky - je už dostatečná doba, aby si soubor měl právo „zařadit“, zahrát, pobavit sebe a své diváky. Je příjemné, když v takové chvíli divadlo neztratí svou specifikum, svou tvář, když zůstane své a poznatelné a naopak vše, co už jakž takž dobře umí, využije a vhodně použije. Jestliže soubor s nadhledem a s otevřeností předstoupí před diváky a ještě ukáže, že nemá nic záluďného schovaného v rukávu a nabídne účast na spontaneitě hry, musí se to na vztahu jeviště a hlediště projevit například tak, jak se to projevilo dnes v sále Josefa Čapka při představení KOUZELNÉJ MLEJN.

Představení je složeno ze čtyř různých dlouhých příběhů – od malého, rozvedeného žertu až po téměř dramatický příběh – a rámce, který nás upozorňoval, že Bejvávalo...a byla by škoda, kdyby se ty příběhy ztratily. Zdrojem jsou lidové písně, pověsti H. Lisické, V. Čtvrťka a především pověst Z. Šmída. Mimochodem tento prozaik se svými díly stal často předlohou či inspirací pro jevištní ztvárnění. Vzpomínám na „Dvojí zasyčení kosy“, „Přistání na Andělské hoře“, „Pověst o Hanesu Gruberovi“ a další a to jen v karlovarském divadle Dagmar. Jeho nadhled, paradoxní vidění situací a lidský humor zřetelně lákají divadelníky. Asi ne náhodou.

Jedna z linií divadla je založena na otevřené hravosti, na radosti ze hry, na tom, že výsledný jevištní tvar, jeho tvorba je výsledkem procesu hledání prostřednictvím spoluúčasti všech zúčastněných na hře. Jistěže ne každý divák v takovém případě přijme bezesbýtku vše ze scénické nabídky, protože pokud té hře v dobrém propadl, jistě by si s některými momenty „hrál“ jinak. Avšak málokdo té spontánní hře odolá, málokdo s ní „nejde“. A neomylně pozná, jde-li o upřímnou snahu či o spekulaci.

U nás v Čechách často řešíme problémy související s animací složitými teoretickými figurami a definicemi a přitom se znovu a znovu přesvědčujeme při představeních s loutkami, maskami či předměty o tom, že kouzlo animace spočívá v onom oživení, v onom vdechnutí duše do čehokoli, co je v tu chvíli na jevišti použito. Loutka může v podstatě dost málo, ale to, co může, umí obvykle dokonale a nenahraditelně. Kdo toho umí využít, neomylně u diváků vyhrává. Představa upoceného herce, jak vládčí šest „těžkých“ pytlů po jevišti není příliš vábná (a to nemusí být vedro jako dnes), loutka jich unese nepočítaně a ještě udělá gag. Umí padnout, umí porušit gravitaci, umí zparodovat lidské gesto či postoj, umí nahradit herce, umí se s ním vystřídat, aby vynikl komický efekt, jen se musí správně umístit do situace a využít. Musí se na tu vteřinu dvě stát nezbytnou, nenahraditelnou.

Mnohé z toho lze na uvedeném představení doložit přímo názorně a přesvědčivě. A vzhledem k tomu, že jde o inscenaci dopředu inzerovanou sobě a divákům pro radost, jsou i očekávání a poslze měřítko tomuto faktu – doufám – přizpůsobena ode všech.

Miloslav Klíma

ČAROVNÝ KÚZELNÝ MLYN

Kúzelný mlyn mlet skutočne veselo. Začínal mlieť s roztapašnou pesničkou o nemravnom mlynárovi, ktorý strháva dievčencom sukne, pokračoval košatejším príbehom o vodníkovi, ktorý pomohol zbaviť mlynára krčmových zlovykov a vrátil ho späť do manželskej postele. Takto rozbehnutý mlyn pokračoval kúzelným hororom plným rozličných zvratov, ktoré zažil mlynár Hartman – workoholik zabúdajúci na erotické radosti s manželkou. Stará pravda, že žena, ktorú manžel zanedbáva sa dá na parádu a nakoniec na zlodejnu, privedie

Dokončení na str. 5

mlynářa k tragickému koncu. O poznanie veselejší koniec predstavenia sa postarala pesnička o mlyne, ktorý melie staré baby na mladice.

Osem hercov, muzikantov a animátorov v jednoduchom paravánovom divadielku stvorilo detinsko - naivnučné predstavenie pre dospelých, ktorý sa radi vracajú do čarovného sveta detského humoru a fantázie, cez ktorý sa však dá vysloviť i zložitejšia a eroticky šteklivejšia téma. Podstatnú časť predstavenia tvorila hudba prepojená s hereckou akciou brilantne ilustrujúcou ľudové dedinské jarmočné príbehy. Súbor sa vyvaroval dryáčnickosti a obhrublosti. Naopak vtípne rytmicke variabilne pointoval jednotlivé situácie a gagy. Výtvarná zložka sa opierala o osvedčené paravánové riešenie, čo umožňovalo kombináciu bábkárskych postupov spolu so živým hercom. Výprava bola kultivovane výtvarne prevedená. Podobne môžeme hovoriť o použitých maľuškách (mlynár, jeho žena, oslica, trpaslíci a ich šéf) a o manekýnoch troch starých báb.

Na predstavení vidno radosť z predvádzaného a táto radosť sa ľahučko a bez problémov preniesla na druhú stranu rampy. Vďaka za príjemný a osviežujúci divadelný zážitok.

Ján Zavorský

TRÍ OŘÍŠKI PRO...

soubor Strípek Plzeň

Jste velmi příjemná, hravá partička lidí. Hrajete si spolu i mimo divadlo?

My jsme strašně hraví, mladí a neklidní (bouřlivý smích). Ne, bydlíme všichni kousek od sebe, takže se občas setkáváme i mimo divadlo.

V inscenaci používáte spoustu rekvizit. Vyrábíte si je sami?

Těch základních pět si necháme vyrobit a ostatní maličkosti, těch zbylých sedmdesát osm, si uděláme sami. Ve skutečnosti různé sháníme, nakupujeme, vyrábíme, je to opravdu různé.

A jaký máte jako loutkáři názor na činoherce?

My jsme je pozorovali a je nám jich líto. Co všechno musejí dělat, když nemají loutky.

Simona Bezoušková

**Anonym: Mastičkář
Divadlo Čára FF MU Brno**

MASTIČKÁŘ V HRONOVSKÉM PARKU

Mistrův Rubín vrazil do Hronova jako vichřice, poskakoval, mluvil, křičel, gestikuloval, skákal, až oči přecházely. Přecházely a přeletovaly tak, že mnohým přestávalo být zřejmé, o č tu vlastně jde. Zkusím tedy své psaní o inscenaci Divadla Čára Brno začít pomalu a od začátku. Středověká komedie o Mastičkáři nevdechčí svému vzniku prostoru tržiště, jarmarku, jak by se zdálo, ale místu zcela opačnému, kostelu. Velikonoční náboženský příběh o smrti Krista, o snění jeho těla z kříže a uložení do hrobky, byl postupně obohacován dalšími motivy, někdy i poněkud více světskými než téma původně nabízel. Jedním z nich byl i motiv tří Marií, které přicházejí na tržiště, aby nakoupily pro tělo zemřelého balzamovací masti. V každé době a za každého společenského systému vyvolává přílišná svatost, ctnost a vážnost v duších neujařeněných pocitu úplně protichůdné. Je-li na obzoru reformace a renesance, je půda pro znesvěcení připravena dokonale. Studentská travestie příběhu tří Marií, v níž postupně nabývala stále větší váhy postava mastičkáře a jeho sluhy Rubína, postav dokonale světských, jejichž ústa neváží kostelní latinu, ale používají jadrný slovník trhovců, postav využívajících lsi k podvodu a obohacení, tato komedie získala brzy popularitu dnešních TV seriálů. V Čechách se zachovaly dva její zlomky, které kdysi spojil a upravil do celistvé komedie mediavelista J. Kopecký. Brněnští jeho úpravy podle vlastních slov nevyužili a spojili části obou zlomků spolu s dalšími dobovými texty do vlastní autorské hry. Tady myslím je už počátek poněkud zmateného dojmu, který jsem si z jejich inscenace odnášel. Jejich hraní je dynamické, vskutku pouliční, ale zdá se mi bez tematického zakotvení, co vlastně sdělují, o čem chci hrát, jaký příběh to vlastně vyprávím. Rubín se svým pomocníkem halasně vychvalují své masti, ale dlouho není zřejmé, proč to dělají. Je jen jasné, že jsou podvodníci, jenže když jim na jevišti dlouho schází protihráč, který má být obětí, jsou všechno jen slova. Chybí tu zřetelnější vytvoření oné základní situace jarmarku, kde se očekává příchod tří svatých žen, jež je třeba okrást. Proto se mi brzy zdá, že Rubín i jeho mistr vlastně nemají co hrát, a vodopád slov zůstává jen slovním "průjemem", bez motivace a jevištního cíle. I podívaná na pohybově zdatného představitele Rubína, hezký obraz s oběma anděly, stejně jako poslouchání půvabných zbytků staročestiny se vyčerpají, neslouží-li ke krvi divadla, totiž k situaci. Přitom text situace nabízí - hra o zázračném uzdravení Abraháмова synka Izáka jako poslední argument léčivosti mistrových masť však také zůstává do příběhu nezakotvena a příliš mu neslouží. Z textu, který jsem si přečetl o této inscenaci v hronovské brožůře, je patrné, že inscenátoři jsou lidé poučení a chytrí. Že mají do divadla chuť, že je považují za součást své cesty. Tleskám jim za to. Jen bych pro příště poprosil, aby nás diváky na tu cestu víc vzali sebou.

František Zborník

VIDĚNO PĚTI

Mastičkář

Adéla Kasalická

Část představení jsem neslyšela, další části jsem nerozuměla a ten zbytek byla sprostá slova, která mě jako prostředek k dosažení vtípnosti příliš neuchvacují.

Jakub Schejbal

Těžko hledám pro tuto halucinaci jiný slušný pojem než univerzální - performance. Jedná se však - dle mého názoru - spíše o zlomyslnou perforaci mozku diváka. Jak když vám někdo šlápně na nohu a místo omluvy vás ještě nakopne. Možná jsem z jiné planety, možná mluvím jiným jazykem nebo jsem zkrátka z jiného města.

Linda Kotisová

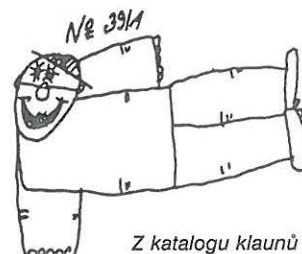
S představením si nevím rady. Nevím o čem to hráli, co to mělo vyprávět a proč tímto způsobem. Zkrátka mě neoslovilo.

Oskar Hulec
Skvělí blázni.

Anežka Milerová

Komu čest, tomu čest. Oživit starý text a troufnout si hrát ho po náměstích a parcích, to je přece paráda. Ač ve vedru a dusnu, zvládli to ti brněnští cmundi světově. Škoda, že z nich rostou nudní teatrologové.

Z katalogu klaunů

ANKETA

KDYBY SE MĚL ZDRAMATIZOVAT VÁŠ ŽIVOT, KDO BY BYL AUTOREM ONĚ DRAMATIZACE A KTERÝ HEREC/ KTERÁ HEREČKA BY HRÁL/A HLAVNÍ ROLI?

PAVEL DOSTÁL, dramatik a ministr kultury

Jelikož se můj život pohyboval v úplně nesmyslných mantinelech od televizního scenáristy v 67. roce, vzápětí za rok na to spalovač mrtvol, doslova, tak bych stál o to kdyby můj život zdramatizoval - může-li to být i neživý autor - Ladislav Fuks. Tím pádem by inscenaci režíroval Juraj Herz a kdybych si mohl vybrat herce pro hlavní roli, byl by to Ondra Vetchý. Já bych se rád idealizoval. Titul bych nechal na autorovi, ale slogan by mohl být Všim, čím jsem byl, nebyl jsem rád.

MILAN UHDE, dramaturg, dramatik, bývalý ministr kultury

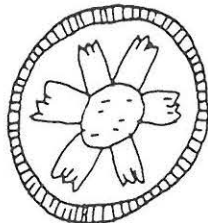
Já mám o sobě velmi vysoké mínění, což tajím, ale je to pravda. Já si tak představuju, že by můj životopis mohl napsat Nikolaj Vasiljevič Gogol, že by ho dokázal i zdramatizovat a strašně bych si přál, aby by ho mohl režírovat Alfred Radok. Ale zároveň zcela autokriticky se obávám, že bych se tam vyjímal jako velice tenounké nohy ve velice širokých kalhotách. Herce, který by mě hrál, to nevím, tak daleko má fantazie nesahe. Ale myslím, že Alfred Radok by dokázal zrežírovat ledakoho v té roli. Titul má jasný: Život malého člověka.

DENISA NOVÁ, herečka

Dramatizoval by to Jan Šotkovský alias Šotek, momentálně žák Milana Schejbala, budoucí dramaturg a jmenovalo by se to "Denisko, už jsem Ti dneska řekl...". Co se týká herce hlavní role, nemůžu si vybavit nikoho jiného než Johna Malkoviche, protože ho mám plnou hlavu.

RUDOLF FELZMAN, režisér

Tak jako autora bych si asi vybral Henrika Ibsena a chtěl bych, aby to napsal ve verších. Obávám se, že už na půl mi to napsal v mém neoblíbenějším dramatu Peer Gyntovi. A herce, které bych si k tomu vybral? Já jsem Peer Gynta dělal s Malým divadlem Ústí nad Labem a ti kdyby mi to zahráli, tak by mi udělali velkou radost.

PŘEMAŠTĚNÝ MASTIČKÁŘ

Přemaštěný Mastičkář v parném odpoledni v parku soupeřil ve vlastním oleji s úpornou snahou prorvat se mezi takzvaná pouliční divadla, commedii dell'arte a punkovou zpověď o stavu věci světa, tak jak jej vidí protagonisté Divadla Čára, studenti vysokých škol JAMU, FAVU a FF MU. Anonymní text hýřící fekálností a obliba v expresivním projevu hlavních protagonistů s perverzní příchutí popisných znaků vytvořila v nedělním odpoledni sice strhující kontrast nejen časoprostorový (je neděle a na jevišti v betonové náruči je parno nejen díky počasí), ale i stylový. Ten, který je vlastní této skupině se rozhodně liší od jiných představení tohoto festivalu, avšak otázkou pro mne zůstává nejasná zpráva, o co vlastně jde? V této změti gest, slov a narážek na stupiditu charakterů, ve které přehlušující křeč jednoho z hlavních představitelů (typů) ubírá možnost pochopit nebo aspoň jen užít jednání ostatních postav. Tím se celá dramaturgie a také scénické řešení propadá, myslím tím na pozice postav po stranách situace, jež se stávají nesmyslnou alegorií s anděly statisty. Z dění se stává nesrozumitelný kotel. Je však patrné, že soubor na svém fyzickém projevu pracuje a s hraním ve veřejném prostoru má zkušenosti. Nicméně se dostal do úzkých svou režijní koncepcí, málo jasným či málo zřetelným řešením kontrastu mezi brutálním světem mastičkáře a jeho sluhu a fatálně důvěřivým sborem tří Marií a dvou židů. Dle mého názoru se klipová hektická popkultura prosadila až monumentálně a utopila naději na nalezení originálnějšího východiska, čímž se divadelní exhibice utopila ve vlastní šťávě. Na druhou stranu je třeba právě takto rozporuplné projekty s vlastní akcelerací a vlastní výpovědní ambicí vítat pro jejich hodnotu, která čeří hladinu nejen ochotnické divadelní tvorby.

Tomáš Žižka

TRÍ OŘÍŠKY PRO...

režiséra Ladislava Stýbla

Jak jste přišli na Mastičkáře?

Tak na nápad uvést Mastičkáře přišla naše kolegyně Alena Beková, studentka, která se zabývá středověkým divadlem. I když se o něm učí už na středních školách, na scénu ho jako operu poprvé a naposledy v moderní historii udělal E.F.Burian <<http://E.F.Burian/>> v rámci Děčka. Tak nám to přišlo, že to do té naší dramaturgie málo hraných textů náramně pasuje. Je to divadlo, které považujeme za součást divadla rituálního, kde je jakási sounáležitost mezi publikem a herci. Považujeme to za odštěpek náboženského divadla, které původně bylo součástí mše, a bylo ve středověku spjaté se studentským živlem. Líbilo se nám také to, že je to jedna z mála autentických součástí české kultury, protože to, co přišlo v 19. století, to tzv. národní obrození, českou kulturu, která tady přirozeným způsobem vznikala, v podstatě zničila nebo pozměnila, zatímco Mastičkář je autentickým výrazem etnika, které tady žilo, vyjadřovalo se a tzv. myslelo česky.

Je to tedy jakýsi návrat ke kořenům?

Ano, pokusili jsme se o antropologický výklad, pokusili jsme se tam najít hudebnost slova, udělali jsme překlad, abychom zjistili, jakým způsobem to dneska na diváky působí, pokusili jsme se tam taky vypíchnout ty dvě roviny - rovina burlesky, frašky, komiky, obhroublé komiky a pak rovinu tří Marií, což je zase prožitek vysoce náboženský. Ty věci se tam tak zajímavě slučují, prolínají, že výsledek je velmi pozoruhodný a zároveň velmi podezřelý, protože není jednoznačné, co to vlastně je, jestli komedie, nebo fraška, nebo jestli je to básnické drama, poetická hra.

Já si myslím, že je to kombinace toho všeho a do našeho programu, kterým je, zjednodušeně řečeno poetické divadlo, to podle mého přesně zapadá. Je to součást českého poetického divadla - jedna z prvních a nejzajímavějších větví.

Můžeme říci, že je Mastičkář něčím pro dnešek aktuální?

Mastičkář je svým způsobem směšná figura, ale ne úplně. Jde tu v podstatě tragický příběh. Mariím zemřel jejich učitel, Kristus a ten Mastičkář se i v takové situaci, která je velice složitá a teskná, pokouší prodat své masti. Tady nejde o samotný vtíp, ale to je výraz celé dnešní doby. Nás samotné překvapuje, že tato staříčká hra zdánlivě komická, působí na diváky i tak, že se po počátečním šoku baví, ale nakonec na ně dopadá velká tíseň nebo tesknost, když se podaří a divák je vnímavý, nabývá to až rituálních rozměrů.

Jana Soprová

JE TO MATERIÁL NA DIPLOMOVU PRÁCI!

Rozhovor na pokračování s PhDr. Milanem Strotzerem, redaktorem Amatérské scény, nejen o historii a současnosti časopisu

Milan sice po sepsání dlouhého rozhovoru označil sám sebe za „takového Jirásku“, protože prý už neumí jednovětné, natož jednoslovné odpovědi, ale v jeho odpovědích je spousta zajímavého, nového a podnětného, takže moc nekrátíme, otiskneme rozhovor téměř, celý a to jako seriál. Před středečním setkáním s redakcí AS se tedy můžete důkladně připravit a jako tazatelé a diskutéři působit zasvěceněji, než kdybyste o následující informace byli ochuzeni:

Časopis Amatérská scéna slaví 40. narozeniny a její bezprostřední předchůdce Ochotnické divadlo bude mít padesátku. Ty jsi s ní, Milane, alespoň co já vím a pamatuju, spojen jako redaktor nejtěsněji, ale zároveň vím, že je Ti jen o málo víc než Amatérské scéně, takže na to, abys byl jejím prvním duchovním otcem, jsi moc mladý. Kdo tedy stál u zrodu Amatérské scény (Ochotnického divadla)?

Pokud by měla být řeč o zrodu, museli bychom vzpomenout a dohlédnout dál, než představuje bezmála 50 let souvislého vydávání časopisu Ochotnické divadlo, později přejmenovaného na Amatérskou scénu.

Pak bychom ale nemohli vzpomínat kulatá jubilea, nýbrž 142 let od vzniku periodika zabývajících se divadlem z ochoty. A to pomůžeme J.K. Tyla a jeho časopis Květy, který se začasť věnoval ochotnickému divadlu.

Ale to snad ne, chceš říci, že už v 19. století...

Zajisté, a není to nic překvapivého, uvědomíme-li si, jakou roli sehrálo ochotnické divadlo v národním obrození. Patrně nejstarším předchůdcem nynějšího časopisu byly v knižní podobě šířené Divadelní ochotník z let 1861-66 a Česká Thália, věnovaná dramatickému umění, ale také společenským aktivitám včetně zábavy. Měla dvě přílohy – Divadelní hry a České besedy. Vycházela jako čtrnáctidenník v letech 1867-1871. Redigoval je Josef Mikuláš Boleslavský. Na Českou Thálii navázal v letech 1887-92 tiskový orgán nově vzniklé Matice divadelní a později Ústřední jednoty českého herectva. Českou Thálii vystřídal v r. 1917 časopis Ústřední matice divadelního ochotnictva České divadlo. Vycházel až do roku 1941 ve dvou až tříletých periodách. Jeho pokračovatelem byl v letech 1946-49 časopis České lidové divadlo. Paralelně vycházely Divadelní listy, nepravdělně s přílohou nazvanou Ochotnické divadlo, a sice v letech 1911-12, 1915-17 a 1932-35. Ale bylo toho daleko víc. To se nevejde, ba ani v heslech, do rozhovoru. Je to materiál na diplomovou práci. Stačí jen nahlédnout do Bibliografie českého amatérského divadla u stánku s publikacemi před Jiráskovým divadlem.

Netušila jsem, že se dostaneme tak daleko do historie. Vraťme se z ní blíže k oněm 50 letům souvislé existence časopisu.

V roce 1955 stanul v čele časopisu Jiří Beneš, vzdělaný divadelník, ochotnický režisér, neúnavný organizátor divadelního dění, lektor vzdělávacích akcí a porotce, který rozuměl ochotnické duši. Redaktorem byl Jaroslav Vedral. V roce 1963 nastoupila do redakce další persona grata, a sice Pavel Bošek, který byl mj. vyznavačem tzv. divadel malých forem a prosadil vydávání samostatné přílohy s názvem Repertoár malé scény. Myslím, že to byla výjimečně šťastná konstelace redakčního minitýmu, které také odpovídal výsledek práce. Lze bez skrupulí říci, že po smrti Jiřího Beneše v r. 1977 a zakrátko v r. 1980 i Pavla Boška se nepodařilo žádnému redakčnímu uskupení dosáhnout takové kvality časopisu, jakou ji tito dva vtiskli.

Kdo časopis vydával? Předpokládám, že IPOS-ARTAMA ještě neexistoval.

V roce 1955 jej začalo vydávat Ministerstvo kultury ČSR v nakladatelství Orbis. Tento stav navzdory různým změnám v názvu a působnosti ministerstva, nakladatele i časopisu samotného setrval až do r. 1992. Poté zaniklo nakladatelství Panorama a ministerstvo se vzdalo vydávání časopisů a přestalo na ně poskytovat dotace. Byla to chvíle zralá pro zrušení Amatérské scény. Tehdy vzal na svá bedra péči o vydávání IPOS, který je jejím vydavatelem dodnes. V roce 1994 měl časopis znovu namále díky omezení finančních prostředků na činnost Iposu. Tehdejší redakce, v jejímž čele byla Věra Kmočová, byla propuštěna a redakce jsme se ujali s Lenkou Láznovskou, každý na 0,3 úvazku a s omezeními, která z časopisu učinila spíše věstník. Bylo tehdy dáno, že se rozsah omezí na 20 stran včetně obálky, že nebudou tištěny fotografie atd. Postupně se však podařilo tato omezení narušit. Co by to bylo za divadelní časopis bez fotek!

Jaký byl původně cíl a smysl vydávání časopisu?

Pohlédnete-li na jeho stránky, zjistíte, že stejný jako dnes: poskytovat reflexi ochotnického dění a servis zacílený na kultivaci divadelní práce a myšlení o divadle. Být současně svým způsobem jakýmsi organizátorem ochotnického hnutí a jeho informátorem.

AMATÉRSKÁ SCÉNA JUBILUJE

Amatérská scéna (dříve Ochotnické divadlo) oslaví 50 let své existence. Ano, již 50. ročník je uváděn v tiráži časopisu věnovanému amatérskému divadlu a uměleckému přednesu. Při této příležitosti redakce zve všechny své stávající i budoucí čtenáře na pěknou hodinku.

SETKÁNÍ

**ČTENÁŘŮ A REDAKCE
proběhne ve středu 6. 8.
od 17:45 v malém sále
Jiráskova divadla.**

Přijďte si popovídat o tom, co Vám časopis poskytuje a co v něm postrádáte, co by mohl nabídnout navíc, aby byl naplněn co největší měrou záměr redakce sloužit amatérskému divadelnímu hnutí. Staňte se tak spolutvůrci periodika, které je tu pro Vás, které je v současnosti jediným celistvějším zdrojem informací o oblasti amatérského divadla a uměleckého přednesu v ČR. Věnujte hodinku tomu, aby byl časopis více Váš.

POZOR!!! NEPROPÁSNĚTE ŽIVOTNÍ ŠANCI!!!

Chcete se podílet na organizování národních divadelních přehlídek? Chcete se stát redaktorem Amatérské scény? Útvár ARTAMA (součást IPOS v Praze) hledá nového kolegu za odcházejícího Jana Strejcovského. Kontaktujte v průběhu Jiráskova Hronova paní Lenku Láznovskou nebo Dr. Milana Strotzera. Pražská adresa je uvedena v tiráži Amatérské scény.

BEZVA DIVADELNÍ AKCE

Jste divadlem, které je bez něčeho? Jmenuje se vaše divadlo Bez názvu, Bez studu, Bez skrupulí nebo Bez masky? Nebo jste Bezejmenné divadlo, Bezkonkurenční dobré divadlo či snad Oběžní divadlo? No prostě, máte v názvu svého souboru ona tři kouzelná písmenka BEZ? Tak nám dejte o sobě vědět!

Sokolovské Divadlo Beze Všeho chce totiž touto cestou shromáždit kontakty na bezva soubory a ve spolupráci s DIVADLEM (bez záruky) PRAHA v příštím roce uskutečnit jejich první setkání. Setkání by mělo být bez druhového a žánrového omezení, bez soutěžní trémy a dramaturgicky bez ladu a skladu. Každopádně by to měla být bezmezná zábava.

Ozvěte se buď telefonicky (777 310 991 – Jan Strejcovský), nebo raději e-mailem (divadlo@bezevseho.cz). Informace a doufejme se, že rozrůstající se databázi bezvadných divadel najdete na <http://www.bezevseho.cz>.

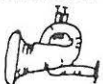
DEMENTI

V zahajovacím proslovu pozdravil ministr kultury Pavel Dostál slovně kmeta profesora Císaře řka, že je překvapen, že je ještě naživu. Pan profesor mu děkuje, prosí však tímto o dementi. Informace o tom, že je stále naživu se nezakládá na pravdě. Profesor Jan Císař místopřísežně prohlašuje: Jsem zombie Jiráskova Hronova, jen mi zapomněli říct, že jsem umřel. K tomu dodává tomuto prohlášení přítomná Radka Hrdinová: Netroufli si mu to říct! –hul–

PŘEDSTAVENÍ NAVÍC

Pokud jste fandové voicebandu, neměli byste chybět dnes v 18:15 v parku A. Jiráskova. Soubor ÚstaF Brno tam vystoupí se zatím neupřesněným představením. Co dodat? Jen Jiráskův Hronov vám nabízí bonus, který opravdu chcete! –ds–

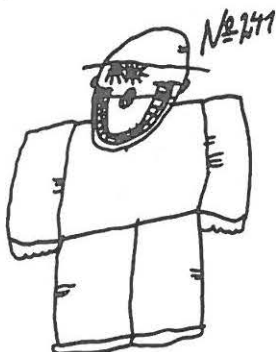
NA VELIKOSTI ZÁLEŽÍ

Organizátorům letošního Jiráskova Hronova se nepovedla jedna zásadní věc. Plastová pouzdra na vstupenky a průkazky jsou totiž o něco menší než propriety, které do nich patří. Z toho vyplývá zásadní problém - jak velkou průkazku nacpat do malého plastového obalu? Odpověď je jednoduchá - těžko.

OMLUVA

V rozhovoru s Rudolfem Felzmanem jsme mylně režisérův životopis obohatili o dvě ředitelské funkce. Ve skutečnosti „řediteloval“ jen v Městském divadle v Děčíně. Čemuž také, jak nás ubezpečil, odpovídá i výše jeho důchodu. –sb–

Dokončení ze str. 7

Bylo to v padesátých letech, takže za tuhého socialismu, jak se ta doba do podoby časopisu promítala? Víš např. něco o tom, jak to bylo s cenzurou?

To jsme ještě v socialismu nebyli, natož v tuhém, ale ztuha jsme tuze proklamovali lidovou demokracii, a to hlava nehlava. Ochotnickému časopisu to však jeho hlavní smysl nenarušilo. Ne, že by se neobjevily sem tam dobové proklamace a hesla, ta se ostatně probudila k novému životu i po roce 1971, ale jádrem časopisu zůstala služba ochotnickému divadlu. Díky složení redakce na vysoké úrovni. Nevím, zda nějakým razantním způsobem a zda vůbec jakým do časopisu zasahovala cenzura. Možná spíše autocenzura, nebo v ojedinělých případech vlastnost být papežtější než papež.

Jakou měl časopis (?) na počátku podobu a jaký rozsah? Jaká byla hlavní náplň?

Slyším v té otázce velký otazník u slova časopis. Byl to hned od počátku časopis seriózní ve všem všudy, s dobrou grafickou úpravou, s fotografiemi, čítající 52 stran formátu A4. Přirozeně, byl tištěn na tehdy dostupném papíře technologií, která byla v té době běžná – knihařská sazba, fotografie ze štočků atd. Pokud jde o obsah, platí co jsem říkal o smyslu jeho vydávání. Zabýval se výsledky inscenační práce, věnoval pozornost konkrétním souborům, referoval o přehlídkách, velké místo věnoval vzdělávání ochotníků.

Jak často časopis vycházel?

Od r. 1955 do r. 1993 to byl měsíčník. Od r. 1994 je to dvouměsíčník.

Kdy došlo k přejmenování z Ochotnického divadla na Amatérskou scénu?

Od prvního čísla 1964, tj. v 10. roce „existence“ časopisu Ochotnické divadlo. Bylo to v době rozmachu malých divadel, které si nechtěly dávat přívlastek ochotnický. Patrně šlo o to, vyjádřit v názvu, že jde o postižení celého spektra zájmových divadelních aktivit. Dost se na to téma tehdy diskutovalo.

Jak to všechno víš?

Čtu a archivuji. Pro jistotu i doma. Ještě, že máme velký byt. A taky už něco pamatují.

Pavla Morávková - pokračování v příštím čísle...

NEPITVOŘTE SE, NEBO VÁM TO ZŮSTANE!

Režisér a pedagog brněnské JAMU Aleš Bergman na letošním Hronově původně vůbec neměl být. Vzhledem k velkému zájmu o seminář A (jako abeceda) ale nakonec vede jednu jeho část. V učení základům divadla mu pomáhá asi dvacítko jeho stálých partnerek – dřevěných hůlek.

Co bys chtěl posluchače semináře A v Hronově naučit?

Jedna z nejdůležitějších věcí, které by se lidi měli naučit třeba i v dramatických výchovách, je rozeznávat autentické herní jednání. A potom to autentické herní jednání jako režisér dokázat provokovat, iniciovat. Takového toho různého pitvoření, třeba takového, co jsem viděl na Mastičkáři, toho je v divadle strašně moc a velmi rychle se k němu dá sklouznout. Je to něco, co se rychle objeví a těžko se pak dává pryč. Jak se říká malým dětem: „Nešilhej, nebo ti to zůstane!“, tak já studentům hrozím: „Nepitvořte se, nebo vám to zůstane!“

Jak vypadá všední den semináře?

Podle rčení ve zdravém těle zdravý duch dělám na začátku rozcvíčky s tyčkou, s holí. Zatím se mi tady v posledních letech velmi osvědčily, protože seminaristi přestanou pozorovat sami sebe a začnou vnímat tu hůlku jako partnera. Cvičíme s ní nejrůznější charakter pohybu a vztahu. K tomu mám samozřejmě takové kratší, nebo spíš delší vstupy o teorii divadla, komunikace, situace, vedení dramatického napětí v inscenaci. A každý den si věci, o kterých se bavíme, ukazujeme na představeních, která jsme viděli. Takže děláme i rozbor inscenací. Po seminaristech také chci, aby vytvářeli herecké portréty. Mají si vybrat zajímavého člověka a pokusit se udělat kratší výstup na základě jeho pozorování. Pozorovat, to je pro divadelníka strašně důležité

Kdybys měl říct tři základní písmena abecedy divadla, které by všichni měli ovládat, která by to byla?

Za prvé je důležité sledovat mňi sebe a víc partnera a lidi kolem sebe na jevišti, protože jsou v té chvíli důležitější než sám herec. Každý by si taky měl najít partnera sám v sobě. Princip divadla je dialogický. Já musím neustále vést dialog s někým, nesmím pořád myslet na to, co za chvíli řeknu. Musím vnímat a nechat se provokovat tím druhým. Další důležitá věc je situace, protože bez ní divadlo není. Třetí podstatná věc je podle mě to, aby se nesnažili hledat rychlá efektní řešení, řešení za každou cenu.

Letos jsi pobýval a režíroval na Slovensku. Jaké to bylo?

Byl jsem v Košicích. Dělal jsem tam texty, které posbíral Dario Fo. Jsou to středověká mystéria a pašijové texty, která upravil a hrál je sám nebo se svou ženou. U nás se pod názvem Mysteria Buffa hrají jen ta mystéria, ale na Slovensku mají přeložené i ty pašijové příběhy. Ty pašijové texty nejsou takové, jak je známe z kanonické podoby. Je tam třeba panna Marie, jak nakupuje na trhu, a tam se dozví, že jí právě křižují syna. Ale ty ženský jí to nechtějí říct a ona vidí, že kousek dál křičí nějakí lidé, a ptá se, co se děje, a oni jí říkají, nic, to je svatba, pojď

Dokončení na str. 9

Dokončení ze str. 8

domů. Prostě všechno je to viděné z lidského hlediska. V Košicích to byla příjemná práce. Oni mě honili do zkoušek víc a víc, zkoušel jsem třeba devět hodin denně, až už jsem nemohl. Premiéra byla začátkem března. S tím představením by měli přijet asi za rok na festival do Hradce Králové.

Co máš teď v plánu?

Učím herectví, vedu ročník a mí studenti teď budou dělat inscenace, takže chci být u toho. Prvního září s nimi budu mít premiéru, jakousi mírně okleštěnou verzi Čechovových Tří sester.

Takže Dvě sestry?

Ne ne ne, samozřejmě tři sestry a jejich bratr tam zůstávají, bez nich to nejde, ale některé další postavy tam nejsou. Jinak na příští rok nechystám žádnou další premiéru, protože píšu práci o hereckých cvičeních. Česká literatura o herectví je strašně zanedbaná. V zahraničí ale vyšla řada knih, tak se snažím načíst nějaké věci z němčiny a z ruštiny, spojit to s tím, co jsem dělal u pana profesora Karlika, a dát to nějak dohromady.

Když jsme u toho herectví, slyšel jsem, že sám na zkouškách rád a dobře předehráváš, a že ti jdou dobře hlavně ženské role...

Protože ženské se mi líbí a mám je napozorované, chlapy tolik nesleduju. Takže to potom má člověk víc materiálu. Na zkouškách se ale snažím ne předehrávat, ale ukázat dění po smyslu. Když jsem byl na Vachtan-govské škole, tak tam říkali, že režisér musí umět všechno zahrát – ne dobře, ale správně. A já se to snažím hrát správně.

David Slížek

I JAKO IMPROVIZACE – FD JAKO FYZICKÉ DIVADLO

Malá školní třída - dvaadvacet mladých lidí – a muž v černém s hlubokým sametovým hlasem. Kurs improvizace pod vedením německého lektora Andrease Poppeho, herce, pedagoga, zastávce fyzického divadla. Komunikuje se v angličtině.

„Probouzí“ nás syrová interpretace notoricky známého Meckie Messera Kurta Weilla a Bertolta Brechta. Předzvěst textu, který byl zvolen jako podkladový pro tento seminář - Brechtův Vzestup a pád města Mahagony. Studenti dostali za úkol přečíst si text a komentovat ho.

Ještě to od včerejška nestihli a tak nemají komentáře. Takže jeden mladík raději položil otázku lektorovi: *Proč jste zvolil právě tento text?* Poppe vysvětluje: *Líbí se mi, že to není moc psychologizující, spíše groteskní, není nezbytně znát celý text nazpaměť, stačí pár slov, jde spíše o situace, o kontakty ve společnosti. Každý z vás bude nějakým charakterem, šaškem, histrionem, kejklířem... ale já jsem chtěl komentář, ne otázku, nezapomíná připomenout Poppe. Někdo se přece chytí: Myslím, že je to o konfliktu peněz a společnosti, citu a rozumu.*

Začíná se cvičit. *Najděte si své místo. Z klidu se přechází do pohybu – Shake your body!* Hopsání, natřásání, dopředu dozadu, na stranu, cik cak, od spoda k ramenům. Nejtěžší je vytáčet pánví osmičku... udržování rovnováhy, změna těžiště. Probouzí se fyzická identita našeho těla... pak přibývají zvuky, *Test your space with closed eyes... Poslouchajte muziku a pak se vžijte do jejího rytmu – it's free dance, come out from yourselves!* Nejprve nesměle tvrdé pokusy, pak výzva k létání – to jde lépe – někdo vystartuje jako dravec, někdo se třepotá spíše jako motýlek – rozsah křídel a křídleček je od hmyzích až po orlí...

Pojďme do ZOO, do lesa, do přírody – zavřete oči a poslouchajte. Vyberte si zvíře, které vás zajímá a zkoumejte ho blíže – jak vypadá jeho tělo, jak byste ho nakreslili. Kopírujte jedno jeho charakteristické gesto... A teď, kdy už každý našel své zvíře – a podle mého odhadu jsou tu tučňáci, opice, ptáci i šelmy – prožijete se svým zvířetem den. Den začíná, vychází slunce a vy začínáte žít. Někdo zůstává déle v klidu, někdo je aktivnější... Pokuste se najít svůj zvířecí jazyk, upozorněte na sebe druhé, ale nekontaktujte je přímo... Vykonejte očistu, hledejte jídlo... a přichází večer, zvířata si hledají nory, pelíšky, kouty ke spánku... a zvířatům se zdá, že umí chodit po dvou... jste cosi mezi zvířetem a lidskou bytostí...

„Animal work to a body of a character“ - zvířecí identita, pohyb, gesto, charakteristika se stává základem pro lidský charakter.

A přichází práce s textem – *vyberte si každý nějakou jednotlivou větu z textu a pracujte s ní, podle své „zvířecí přirozenosti“*. Je to změť zvuků pralesa, nezúčastněnému jednotlivci se to balábile jednotlivě vykřikovanými, septanými či skandovanými větmi může zdát legrační, ale má to svou atmosféru – výrazně pisklavě *Jsem děvčata z Mahagony... kamenně s důraznou dikcí Sedm let jsem kácel stromy, sedm let jsem trpěl zimou... nesměle A ty se nezlob... s povzbuzující vemlouvavostí My tě máme rádi jimmy... nadějně Tak to tam můžeme jít... depresivně A není kam si sednout! ... s tesknou nostalgií Ale pobřeží je příliš dlouhé...*

Poslední část práce ve skupinkách – úkol vytvořit z úryvků textu malé scénky o pěti šesti lidech, každý se rozhodne, jaký typ bude představovat, jaké bude jeho místo bude ve skupině, výsledek už dnes neuvidím – možná někdy příště...

2.8. dopoledne pozorovala Jana Soprová

ROZBOROVÝ SEMINÁŘ SČDO

se koná od pondělí 4. 8. 2003 do 9. 8. 2003 vždy od 9.00 hodin ve třídě školy v Palackého ulici. Na program bude rozbor těchto představení:

Út 5. 8. AMATÉŘI

(Kostelec nad Orlicí)

St 6. 8. KNIHA DŽUNGLE

(Dostavník Přerov)

Čt 7. 8. MEDVĚD (Aglia, Litva)

Pá 8. 8. ROMEO, JULIE A TMA (Veveří)

So 9. 8. MARYŠA (Karolinka)

Po diskusi k představením následuje debata přítomných směřovaná k obecným pojmům divadelní terminologie s aplikací na dosud viděné, se zvláštním zřetelem na herecké výkony. Vedoucím lektorem bude Mga Jiří Hraše, „školníkem“ Dušan Zakopal. Úvodní vstupy do diskuse připravili členové Klubu režisérů SČDO, který také připravil a organizuje rozborový seminář vybraných inscenací.

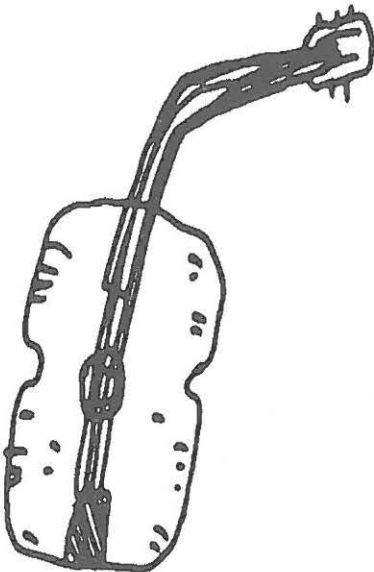
Dušan Zakopal

VÝSTAVA

obrazů, kreseb, plastik a grafiky
z díla Jana Plíška a Karla Šafáře

se koná v rámci doplňkového
programu JH od 2. 8. do 9. 8. 2003,
vždy od 13.00 do 20.00 hodin.

Výstavu najdete
v Divadelní ulici č. 319,
vchod zahradou z ulice K Mířům.

VÝSTAVU

k 75. výročí narození
Vratislava Habra

můžete navštívit od 2.8.

ve výstavní síni Jiráskova divadla
vždy v době festivalových představení.

od 9:00 do 14:00 hod.
Semináře a dílny

13:00, 16:30 hod. Sál Josefa Čapka
OS PrakOta Řetová
BILOXI BLUES

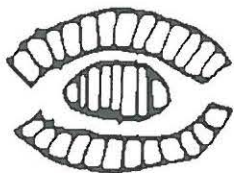
16:30, 19:30 hod. Jiráskovo divadlo
Divadlo Dostavník Přerov
KNIHA DŽUNGLE

20:00, 22:00 hod. Sál Josefa Čapka
Soubor 3+1 Praha
ZAJÍMÁ MĚ JENOM NESMYSL

17:00 hod. park A. Jiráska
Koncert RELAX-BAND (Machov)

ZÍTRA SI PŘEČTETE:

- rozhovor s dramatičkou Danielou Fischerovou
- pokračování poutavého výletu s Milanem Strotzerem do historie Amatérské scény
- rozhovor s výtvarníkem Rostislavem Pospíšilem
- rozhovor s Davidem Bazikou mimo jiné o tom, co se děje v semináři scénografie
- recenze, ankety, pravidelné rubriky a tiráž.

Zpravodaj 73. Jiráskova Hronova
Vydává organizační štáb
Šéfredaktor: Pavlína Morávková
Redakce: Jana Soprová, Simona Bezoušková, Vladimír Hulec, David Slížek
Výtvarník: Rostislav Pospíšil
Fotograf: Ivo Mičkal
Oficiální stránky festivalu:
<http://jiraskuv.hronov.cz>
Tisk Grafické závody Hronov s.r.o.
Cena 5 Kč

O DIVADLE, DIVADELNÍCÍCH A MASKÁCH

Když jsem se sešla s Andrease Poppem kvůli povídání o divadle, zrovna byl začten do knížky slavného francouzského divadelníka Jacquese Lecoqa (v Paříži dosud existuje mezinárodní herecká škola, kterou po jeho smrti vede jeho žena a jejíž absolventi působí především v alternativním divadle po celém světě). Právě Lecoq se svými celotělovými maskami je jedním z inspirativních zdrojů, z nichž Poppe zjevně čerpá. A které jsou další?

Můžete se nám nejprve představit?

Pocházím ze západní části Německa, narodil jsem se blízko holandských hranic. Už léta působím jako profesor herectví a režie na univerzitě (fakulta aplikovaných umění) v Osnabrucku. Je to sice německá univerzita, ale máme tam spoustu zahraničních profesorů z Holandska, Francie, Anglie, a dokonce i z Ruska.

Kolik studentů máte v jednom kurzu?

V jednom kurzu tak 18 studentů a celkem jich učím 75.

Připravujete také školní představení?

Samozřejmě, máme ve škole čtyři studiové scény - tři ve třídách a jednu velkou.

Připravujete tedy profesionální herce?

Ne, je to tzv. divadelní pedagogika, příprava pro práci s lidmi různých sociálních skupin, s handicapovanými apod.

Nepěstujeme tedy žádný konkrétní divadelní styl, spíše se snažíme podávat problematiku z různých úhlů (z hlediska hudby, pohybu a tak dále), snažíme se jim předávat myšlenky, inspiraci, naznačit, jakým směrem se můžou ve své práci vydat.

Jak jsem poznala na vašem semináři, zajímá vás především fyzické divadlo, pohyb, tanec? Jaké jsou Vaše inspirační zdroje?

Zpočátku jsem byl samozřejmě odchován Stanislavským, bral jsem jeho myšlenky velice vážně. Nikdy jsem neslyšel o těch různých experimentálních stylech divadla. Teprve později jsem se dozvěděl, že existují i další inspirativní zdroje. Mezi ty patří třeba Jacques Lecoq se svými maskami a pohybovým ovládnutím prostoru. Inspirací pro mě byl také Grotowski - ale ne jeho chudé divadlo, spíše způsob zacházení s jazykem. Se Sigmundem Malikem dělal semináře, a byl velmi dobrým učitelem fonetiky.

Jste Němec a proto se musím zeptat - a co Brecht?

Když jsem byl velmi mladý, neměl jsem Brechta rád, protože mi připadal jako bez duše. Ale když jsem pokročil ve své divadelní výchově, hodně jsem o něm přemýšlel, o jeho technice, o zcizovacím efektu. Hodně se mi přiblížil, zjistil jsem, že je to humorista, vtipný člověk. Četl jsem hodně jeho teoretických statí, jedna z nejlepších se týká hraní ve třetí osobě. Tak získáte nad věcí nadhled. A zároveň mi poskytl spoustu podnětů, jak se dostat do role, jak přistupovat k ztvárnění charakterů.

A co pro Vás znamená pojem DIVADLO?

Pro mě to především znamená, jak vytvořit určitou představu života, jak ukázat život velmi specifickým způsobem, svým zvláštním způsobem. A dodat tam Váš osobní pohled na věc. Nejde tu jen o fyzické, ale především o to ukázat, jak komunikovat s veřejností. Když na mě herci působí prostřednictvím očí, jazyka, tím, co mi říkají, nepotřebuji hledat žádný další smysl. Baví mě pozorovat je z různých úhlů, jak to dělají, ze společenského hlediska, z hlediska gest a mimiky.

A čím je pro Vás MASKA? Myslím, že masku svým způsobem nosíme všichni, že je to vlastně určitý symbol doby...

To bylo dobře řečeno. Za masku se můžete schovat, když hrajete nějakou lehkou show, když chcete vyjádřit nějakou alegorii. Existují různé typy masek, buď jí můžete mít jen na obličeji, nebo je to celotělová maska, jako byli kdysi klauni či šaši, "maskovani" od hlavy k patě. Jeho způsob existence provokuje společnost. Pod maskou můžeš beztrestně dělat různé věci, parodovat společnost, opíčit se po lidech...

Jana Soprová

"Horváth zlobí. Přišel o 5 minut pozdě a ještě kouří. Hlídat ho!", přivítala Mirka Císařová Karola Horvátha na prvním PC klubu.

"Je to muž, který prochází zdí," reagovala redakční kolegyně Jana Soprová na skutečnost, že kolega Vladimír Hulec pronikl na představení bez vstupenky.

"Dnes jsem v Tritonu dokonce seděl - na lavičce pod stříškou," chlubil se kamarád Pavel. "Taky jsem tam kvůli tomu seděl od devíti od rána," dodal po chvíli.

"Dnes jsem mluvil jen 34 minut," zvěštoval radostně redakci zpravodaje Milan Strotzer své pokroky v rétorickém umění. Gratulujeme!

"Uhdeho by nejlíp zrežíroval Sokolovský. Při jejich antagonistickém vztahu, který já jsem zažil na generálce Krále Vávry, nemůže být lepší režisér," vstoupil Pavel Dostál do anketní odpovědi Milana Uhdeho.

"Sokolovský byl příliš renesenční, a já nejsem renesanční člověk," oponoval Uhde a dodal: "Sokolovský vždycky říkal: Pane Uhde, vy nevěříte, že jsem katolík, protože si říkáte, že taková svině nemůže být katolík. A já jsem přesto katolík!"

"Je to můj 13. ročník JH," připravoval Milan Strotzer lektory na katastrofické události, které festival čekají po zániku semináře P.